

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

การยอมรับการใช้สารชีวภาพเพื่อลดและทดแทนการใช้สารเคมีในการผลิตพืชปลอดภัยของเกษตรกร จังหวัดแพร่

Farmer's Adoption of Biological Substance Utilization for Reducing and Replacing Chemical Substance Application of safety Crop Production in Phrae Province

สุธีรา สถาปัตย์ (Suteera Sathapat)* บำเพ็ญ เกียวหวาน (Bumpen Keowan) **

จินดา ขลิบทอง (Jinda Khlibtong)***

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกรในจังหวัดแพร่ (2) การยอมรับการใช้สารชีวภาพของเกษตรกรในจังหวัดแพร่ (3) ความรู้ และแรงจูงใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สารชีวภาพเพื่อลดและทดแทนการใช้สารเคมีในการผลิตพืชปลอดภัยของเกษตรกร จังหวัดแพร่ (4) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการยอมรับการใช้สารชีวภาพเพื่อลดและทดแทนการใช้สารเคมีในการผลิตพืชปลอดภัยของเกษตรกร จังหวัดแพร่ (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สารชีวภาพเพื่อลดและทดแทนการใช้สารเคมีในการผลิตพืชปลอดภัยของเกษตรกร จังหวัดแพร่

ประชากร คือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับสำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอ ในจังหวัดแพร่ จำนวน 80,079 ครัวเรือน ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 277 ราย สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ใช้สถิติ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่ง เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 50.72 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.83 คน มีประสบการณ์ในการทำเกษตรเฉลี่ย 22.01 ปี และมีประสบการณ์ในการใช้สารชีวภาพเฉลี่ย 5.27 ปี ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สารชีวภาพในการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เอกสารจากหน่วยงานราชการ และสื่อวิทยุ โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง มากกว่าแหล่งข้อมูลอื่นๆ รายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ย 4,930.97 บาทต่อเดือน ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 4.77 ไร่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สารชีวภาพในการเกษตร อยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการใช้สารชีวภาพในระดับมาก ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร การเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาและดูงาน การรับข้อมูลข่าวสารด้านการใช้สารชีวภาพ ระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สารชีวภาพ และระดับแรงจูงใจในการใช้สารชีวภาพมีความสัมพันธ์กับการยอมรับการใช้สารชีวภาพเพื่อลดและทดแทนการใช้สารเคมีในการผลิตพืชปลอดภัยของเกษตรกร จังหวัดแพร่ ปัญหาของเกษตรกร คือ การใช้สารชีวภาพต้องใช้บ่อยครั้งและใช้ปริมาณมากจึงจะเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืช สำหรับข้อเสนอแนะ เกษตรกรเสนอแนะว่า หน่วยงานภาครัฐและเจ้าหน้าที่ควรมีการสนับสนุนเกษตรกรในด้านวัตถุดิบและวัสดุอุปกรณ์ในการใช้สารชีวภาพในการ เกษตร ควรส่งเสริมการใช้สารชีวภาพในการเกษตรอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

คำสำคัญ ปัจจัย ความสัมพันธ์ การยอมรับ การใช้สารชีวภาพเพื่อลดและทดแทนการใช้สารเคมี

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sut_sathapat@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช arkjin@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this study were (1) to study social and economic factors of farmers in Phrae Province; (2) to study their adoption of the biological substance utilization; (3) to study their knowledge and motivation towards the biological substance utilization for reducing and replacing the chemical substance application of the safety crop production; (4) to study factors relating to their adoption of the biological substance utilization for reducing and replacing the chemical substance application of the safety crop production; and (5) to study their problems, obstruction, and suggestions on the biological substance utilization for reducing and replacing the chemical substance application of the safety crop production.

The population in this study was farmers who were registered as a farmer in Phrae Province with the office of district agriculture in every district of Phrae Province, 80,079 families. The samples were selected by using multi-stage random sampling methodology, 227 persons. The data collecting process was answering questionnaires. The statistical methodology used to analyze the data by computer programs were frequency, percentage, maximum value, minimum value, mean, standard deviation, and multi-regression analysis.

The findings of this study were as follows: More than half of the studied farmers were male. Their average age was 50.72 years. They were mostly educated at lower primary level. The average quantity of members of their family was 3.83 persons. They had experience in doing farming at average 22.01 years. They had experience in the utilization of biological substances at average 5.27 years. They had received information on the utilization of biological substances in agricultural sections from agricultural extension officials, documents from government sectors, radio, television, and broadcasting more than from other information sources. The average of their income obtaining from agricultural sections was 4,930.97 Baht/month. The average size of their area used in agricultural sections was 4.77 Rai. They had knowledge and understanding of the utilization of biological substances at much level, and their attitude towards the motivation for utilizing biological substances was at much level. Considering factors relating to their adoption, it was found that their education level, the quantity of members of their family, the size of their area used for doing farming, their participation in meetings, training courses, seminars, and field studies, their accessibility of the information on the biological substance utilization, the level of their knowledge, their understanding, and their motivation for utilizing biological substances correlated with their adoption of the biological substance utilization for reducing and replacing the chemical substance application of the safety crop production. Considering their problems in the biological substance utilization, it was found that biological substances had to be utilized frequently and much enough for the growth of their crops. They suggested that the government sectors as well as officials should have supplied them with raw materials and equipment which were necessary for the utilization of biological substances in doing farming, and they should have been supported in the biological substance utilization strongly and continuously.

Keywords: Factor, Correlation, Adoption, Biological Substance Utilization for Reducing and Replacing Chemical Substance Application